

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

* BEZINNING

door *Paul van Geest*

De auteur is hoogleraar kerkgeschiedenis aan Tilburg University, bijzonder hoogleraar Augustijnse studies aan de Vrije Universiteit Amsterdam en lid van de redactie van *Christen Democratische Verkenningen*.

Meer dan vijftig jaar geleden kwam het EEG-verdrag tot stand. Bij de politiek verantwoordelijken speelde het streven naar vrede en gerechtigheid tussen de Europese volkeren een doorslaggevende rol. Zij waren zich er echter terdege van bewust dat onrecht en gewapende conflicten in de hand werden gewerkt door een economisch systeem waaraan perverse prikkels en motivaties ten grondslag lagen. Dit systeem had dus hun grote aandacht. Enige decennia later werd er door maatschappelijke en kerkelijke leiders wereldwijd evenwel toch op gewezen dat het aanzien van Europa helaas vooral werd bepaald door het marktdenken of de zorg om de valuta, en niet door het streven naar de vrede en gerechtigheid op basis van gedeelde waarden.

Toen de katholieke theoloog Romano Guardini (1885-1968) in 1962 de *Praemium Erasmianum* kreeg uitgereikt, gaf hij aan dat hij deze onderscheiding als een stimulans zag om nog meer na te denken over wat nu precies het 'Europese bewustzijn' was. In Italië geboren en in Duitsland opgegroeid, was hij zich er al vroeg van bewust geworden dat de ruimte van de mens zich vergroot dankzij ontwikkelingen in de wetenschap, techniek, politiek of economie. In zijn rede bij de uitreiking stelde hij dat de mens zich bij de vergroting van de ruimte steeds moet laten leiden door haast uitsluitend één prikkel: die van de zorg om mensen. Globalisering betekent voor hem eerst en vooral verantwoordelijkheid nemen voor en zorg hebben om de mensen die deze nodig hebben. De zorg om de menselijkheid van ieder mens is voor Guardini niet een bijkomstigheid, maar een doel en opgave voor Europa. De maatschappelijke orde is voor hem op welk niveau dan ook een dienende orde: een orde, die gericht is op zorgvuldige omgang met elkaar en zorg voor elkaar. Natuurlijk is 'Europa' ook voor Guardini een politieke en economische macht, maar hij pleitte er vurig voor dat landen in het eenwordend Europa hun geschiedenis in het perspectief van het streven naar zorg zouden gaan duiden en hun identiteit niet alleen zouden laten bepalen door de wapenfeiten van weleer. Hij wist wel dat zijn gedachten mogelijk utopisch overkwamen. Daarom bracht hij ook in herinnering dat in de geschiedenis vele utopieën toch echt de latere werkelijkheid hadden gevormd.